The background of the page is a grayscale, halftone-style image of a stack of several books. The books are stacked vertically, with the top one slightly offset to the right. The text is overlaid on the middle of the stack.

WAARDERINGSREGELS INZAKE
VOORRAAD TEN BEHOEVE VAN
DE LEDEN VAN

VVB *
Vereniging
Vlaamse
Boekverkopers

1 OPDRACHT

Boekhandelaars spelen een onmiskenbare rol in de stroom van auteur naar lezer. De Vereniging Vlaamse Boekverkopers (VVB) behartigt de belangen van de leden - boekverkopers op verschillende vlakken:

- organiseren van acties waarbij andere partners betrokken zijn;
- actief lobbyen op politiek vlak;
- organiseren van opleidingen, studiedagen en informatiemomenten i.s.m. het Kenniscentrum van Boek.be;
- opvolgen van de jongste ontwikkelingen zoals digitalisering, wijzigende markt cijfers, ...

Op dit moment telt de VVB ongeveer 170 leden - zowel ketens, internet- als onafhankelijke boekhandels - die samen 336 winkels vertegenwoordigen. Het lidmaatschap van de betrokken boekhandels is een bewijs dat ze erkend zijn, en dat ze dus aan een aantal kwaliteitseisen voldoen.

Boek.be is de confederatie van de belangenverenigingen van het Vlaamse boekenvak: de Vlaamse boekverkopers (VVB), uitgevers (VUV) en boekenimporteurs (VBI). De kerntaak van Boek.be is het bevorderen van het boek in Vlaanderen door haar ledenverenigingen een optimale inhoudelijke en logistieke steun te verlenen.

In het kader van de ondersteuning aan haar leden wenst VVB samen met Boek.be een inzicht te krijgen in de waarderingsregels van de voorraad van de Vlaamse boekhandels.

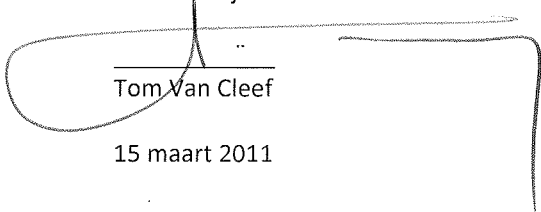
Teneinde inzicht te krijgen in de waarderingsregels van de boekhandels werd door VVB aan VMB Bedrijfsrevisoren de vraag gesteld om na te gaan hoe de huidige voorraad van de boekhandels wordt gewaardeerd.

Een aantal boekhandels werden per mail verzocht hun huidige waarderingsregels mee te delen aan VVB. Zij werden voornamelijk geselecteerd volgens categorie en grootte. De beschrijving van hun waarderingsregels kan u vinden in hoofdstuk 4.

Wij wijzen erop dat wij geen controlewerkzaamheden hebben verricht op de methoden die door de boekhandels worden gehanteerd. Wij beogen met dit verslag een algemene leidraad mee te geven die aansluit met toepassingen in de praktijk en waarbij bekeken wordt wat een mogelijke "best practice" uitmaakt. Dit rapport is er enkel op gericht een beeld te schetsen van de toepassing van de waarderingsregels inzake voorraad bij een selectie van boekhandels en kan bijgevolg niet beschouwd worden als dé referentie inzake het vaststellen van de waarderingsregels. Waarderingsregels dienen immers bepaald te worden, rekening houdend met de specifieke elementen die van toepassing zijn op de betrokken onderneming.

Dit rapport is uitsluitend bestemd voor de leden van de Vereniging Vlaamse Boekverkopers (VVB).

VMB Bedrijfsrevisoren

Tom Van Cleef

15 maart 2011

1/23

2 INHOUDSOPGAVE

1	Opdracht	1
2	Inhoudsopgave	2
3	Algemene beginselen van de waarderingsregels.....	3
3.1	Vaststelling van de waarderingsregels (Art. 28, 31&32, KB 30/1/2001)	3
3.2	Wijziging van de waarderingsregels (Art. 29-30).....	3
3.3	Algemene beginselen van voorraadwaardering (Art. 35-37)	4
3.4	Waarderingsmethode (Art. 43)	4
3.5	Waardeverminderingen(Art. 45-49).....	4
3.6	Bijzondere Regels(Art. 69-70).....	5
4	Toepassing in de praktijk	6
4.1	Algemeen	6
4.2	Kinder- en Jeugdboeken	9
4.3	Wetenschappelijk.....	11
4.4	Strips.....	13
4.5	Reisboeken	15
4.6	Overzicht	17
5	Conclusie.....	23

3 ALGEMENE BEGINSELEN VAN DE WAARDERINGSREGELS

Onderstaand hoofdstuk heeft tot doel de algemene beginselen van de waarderingsregels toe te lichten voornamelijk op basis van het koninklijk besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het Wetboek van Vennootschappen. Er werd geopteerd voor een vrije weergave van de teksten opgenomen in het koninklijk besluit, om een vlottere leesbaarheid te bekomen.

Teneinde de voorraadpost van de jaarrekening op te stellen op basis van het in België van toepassing zijnde boekhoudkundig referentiestelsel, dient voornamelijk rekening gehouden te worden met onderstaande artikelen uit het voormelde koninklijk besluit.

3.1 VASTSTELLING VAN DE WAARDERINGSREGELS (ART. 28, 31&32, KB 30/1/2001)

Elke onderneming bepaalt de regels die gelden voor de waardering van de inventaris en, onder meer, voor de vorming en de aanpassing van waardeverminderingen.

Deze regels worden bepaald door het bestuursorgaan van de onderneming en worden samengevat in de toelichting bij de jaarrekening. Deze samenvatting dient voldoende nauwkeurig te zijn om voldoende inzicht te verkrijgen in de toegepaste waarderingsmethoden.

De vastlegging van deze waarderingsregels en de uitvoering van de waarderingsregels zelf, dienen gezien te worden in het licht van de continuïteit van de activiteiten van de onderneming. Deze waarderingsregels moeten van het ene boekjaar op het andere identiek blijven en stelselmatig worden toegepast.

Elk bestanddeel van het vermogen wordt afzonderlijk gewaardeerd, rekening houdend met de noodzakelijke afschrijvingen en waardeverminderingen en met naleving van de eisen van voorzichtigheid, oprechtheid en goede trouw. Zij mogen niet afhangen van het resultaat van het boekjaar en evenmin van de fiscale gevolgen dienaangaande.

3.2 WIJZIGING VAN DE WAARDERINGSREGELS (ART. 29-30)

De waarderingsregels kunnen gewijzigd worden wanneer de vroeger gevolgde waarderingsregels niet langer beantwoorden aan de doelstelling, met name het geven van een getrouw beeld

- van het vermogen;
- van de financiële positie;
- en van het resultaat van de onderneming.

Deze wijzigingen kunnen onder meer ontstaan ingevolge belangrijke veranderingen in de activiteiten van de onderneming, in de structuur van haar vermogen of in economische dan wel technologische omstandigheden. Het betreft uitzonderingsgevallen.

Dergelijke afwijking wordt in de toelichting vermeld en verantwoord. De geraamde invloed ervan op het resultaat van de vennootschap wordt vermeld in de toelichting bij de jaarrekening over het boekjaar waarin de afwijkende waarderingsregel voor het eerst wordt toegepast.

3.3 ALGEMENE BEGINSELEN VAN VOORRAADWAARDERING (ART. 35-37)

De voorraad handelsgoederen wordt gewaardeerd tegen aanschaffingswaarde en voor dat bedrag in de balans opgenomen, onder aftrek van de desbetreffende waardeverminderingen.

De aanschaffingsprijs omvat, naast de aankoopprijs, de bijkomende kosten zoals niet terugbetaalbare belastingen.

3.4 WAARDERINGSMETHODE (ART. 43)

De aanschaffingswaarde van voorraadbestanddelen met identieke technische of juridische kenmerken wordt bepaald:

- hetzij door individualisering van de prijs van elk bestanddeel
- hetzij volgens de methode van gewogen gemiddelde prijzen
 - “Fifo” (eerst in – eerst uit)
 - “Lifo” (laatst in – eerst uit).

De internationale accounting standaarden (IAS) leggen een aantal principes op die niet altijd verenigbaar zijn met de Belgische normen. Deze standaarden vormen een referentie, maar zijn niet verplicht toe te passen. Zo dient volgens IAS de kostprijs van voorraden toegerekend te worden via de FIFO-methode of de methode van de gewogen gemiddelde kostprijs. Het toepassen van de LIFO-methode is niet toegestaan.

3.5 WAARDEVERMINDERINGEN (ART. 45-49)

Waardeverminderingen zijn correcties op de aanschaffingswaarde van de voorraadbestanddelen om rekening te houden met (al dan niet als definitief aan te merken) ontwaardingen bij het afsluiten van het boekjaar.

De (gecumuleerde) waardeverminderingen worden afgetrokken van de voorraadpost waarop ze betrekking hebben. Ze moeten voldoen aan de eisen van voorzichtigheid, oprechtheid en goede trouw. Ze zijn specifiek voor de bestanddelen waarop ze betrekking hebben. Voor bestanddelen met volkomen identieke technische of juridische kenmerken mogen echter globale waardeverminderingen geboekt worden.

De waardeverminderingen moeten stelselmatig worden gevormd volgens de door de vennootschap vastgelegde methoden. Ze mogen niet afhangen van het resultaat van het boekjaar.

De waardeverminderingen mogen niet worden gehandhaafd indien ze op het einde van het boekjaar hoger zijn dan wat vereist is volgens een actuele beoordeling.

3.6 BIJZONDERE REGELS (ART. 69-70)

De handelsgoederen worden gewaardeerd tegen aanschaffingswaarde of tegen de marktwaarde op balansdatum als die lager is.

De waardering tegen de lagere marktwaarde mag niet worden gehandhaafd indien achteraf de marktwaarde hoger is dan de lagere waarde waartegen de voorraad werd gewaardeerd.

Er worden aanvullende waardeverminderingen geboekt om rekening te houden

- hetzij met de evolutie van hun realisatie- of marktwaarde,
- hetzij met de risico's inherent aan de aard van de betrokken producten.

4 TOEPASSING IN DE PRAKTIJK

In onderstaand hoofdstuk vindt u de toepassing in de praktijk van de gecontacteerde boekhandels per categorie. De reacties schetsen een beeld van de toepassing van de waarderingsregels bij de betrokken leden van de VVB.

4.1 ALGEMEEN

WAARDERING

Alle boeken worden opgenomen in de voorraad. De voorraad boeken met depotregeling worden niet opgenomen in de voorraad. De boeken worden gewaardeerd aan de netto-aankoopprijs, de laatste aankoopprijs of de laatste verkoopprijs verminderd met de marge.

De indirecte kosten worden niet geboekt als voorraad.

LEVENS CYCLUS

De voorraad boeken wordt meestal opgedeeld in volgende categorieën: schoolboeken, algemene boeken en wetenschappelijke boeken.

De levenscyclus kan beïnvloed worden door de frequentie van nieuwe drukken. Bij schoolboeken wordt de levenscyclus beïnvloed door de leerprogramma's.

De levenscyclus gaat van 1 jaar tot 5 jaar. De meeste boeken hebben echter een kortere levensduur.

AFWAARDERING

Er wordt meestal geen onderscheid gemaakt in categorieën voor de afwaardering. Alle boeken worden in principe afgewaardeerd.

Boeken met recht van retour worden afgewaardeerd gezien ze deel uitmaken van de stock.

Niet-verkoopbare boeken worden aan bodemprijzen verkocht in de winkel of weggeschonken. In bepaalde gevallen werden deze boeken niet meer opgenomen in de voorraad.

Jaarlijks worden afschrijvingen geboekt naar rata van:

Ouderdom	Afwaardering
Verschijningsjaar	0% - 40%
Verschijningsjaar +1	10% - 100%
Verschijningsjaar +2	20% - 100%
Verschijningsjaar +3	30% - 100%
Verschijningsjaar +4	30% - 100%

IT-INFRASTRUCTUUR

Afhankelijk van het IT-systeem wordt één aankoop prijs ingegeven of wordt elke levering apart ingegeven (incl. verwerking van specifieke kortingen).

Het IT-systeem kan niet steeds een geïndividualiseerde prijs per ISBN-nummer¹ genereren. Indien deze functionaliteit bestaat, wordt deze niet steeds gebruikt.

OMZET

Verkopen worden als omzet erkend als er gefactureerd is of de verkoop aan de kassa geregistreerd en ontvangen is.

In bepaalde gevallen wordt de voorraad uitgeboekt op het moment van terugsturen van de boeken, terwijl de creditnota pas verwerkt wordt in de boekhouding na ontvangst. In andere gevallen wordt de creditnota en het uitboeken van de voorraad in dezelfde boekhoudkundige periode verwerkt.

De klantenkorting wordt in mindering gebracht van de factuur. De netto-omzet wordt verwerkt in de boekhouding.

BOEKENBONS

Er zijn twee soorten boekenbons, de geschenkbond (6% BTW) en Book Pass, d.i. de boekencheque van Sodexo (6% BTW).

¹ Internationaal Standaard Boek Nummer

De verkoop wordt als omzet geregistreerd bij verkoop van de boekenbons of bij omruiling door de klant. De verschuldigde BTW wordt opgenomen in de BTW-aangifte respectievelijk op het moment van verkoop of omruiling van de boekenbon. De boekenbon bevat niet altijd een vervaldag.

4.2 KINDER- EN JEUGDBOEKEN

WAARDERING

Alle boeken worden opgenomen in de voorraad. De boeken worden gewaardeerd per exemplaar aan de netto - aankoopprijs of op basis van verkoopprijs verminderd met de marge.

De indirecte kosten worden niet geboekt als voorraad.

LEVENS CYCLUS

De levenscyclus wordt voornamelijk beïnvloed door gewijzigde schoolmethodes, hype gevoelige boeken, maar ook door prijsacties vanwege de uitgever of grootwarenhuizen. Naar aanleiding van deze acties daalt het boek in waarde en wordt het nagenoeg onverkoopbaar.

De levenscyclus van snellopers bedraagt een half jaar. Een beperkt aantal klassiekers kunnen een aantal jaren meegaan. Gemiddeld bedraagt de levenscyclus twee jaar.

AFWAARDERING

Er wordt geen onderscheid gemaakt in categorieën. De afwaardering wordt onderbouwd door aantallen, jaartallen en procenten. Alle boeken worden afgewaardeerd.

Boeken met recht van retour worden afgewaardeerd gezien ze deel uitmaken van de stock. Deze boeken zijn maximaal 6 maand in voorraad.

Er wordt een korting van 100% geregistreerd voor niet-verkoopbare boeken.

Jaarlijks worden afschrijvingen geboekt naar rata van:

Ouderdom	Afwaardering
Verschijningsjaar	33% - 50%
Verschijningsjaar +1	66% - 100%
Verschijningsjaar +2	100%

IT-INFRASTRUCTUUR

Het IT-systeem kan een geïndividualiseerde prijs per levering van ISBN-nummer genereren. Tot op heden werd van deze functionaliteit geen gebruik gemaakt.

OMZET

Verkopen worden als omzet erkend als er gefactureerd is of de verkoop aan de kassa geregistreerd en ontvangen is.

BOEKENBONS

Er zijn twee soorten boekenbons, de eigen boekenbon (6% BTW) en de Book Pass, d.i. de boekencheque van Sodexo (6% BTW).

De verkoop van de boekenbon wordt als omzet geregistreerd voor de eigen boekenbons. Bij omruiling van de boekenbon wordt het bedrag van de boekenbon ingegeven als korting. De verschuldigde BTW hierop wordt opgenomen in de BTW-aangifte op het moment van verkoop van de boekenbon (niet bij omruiling van de boekenbon).

De omzet met betrekking tot de Book Pass wordt pas geboekt op het moment van betaling door Sodexo (na omruiling van de boekenbon), bijgevolg wordt de BTW pas opgenomen in de BTW-aangifte op dat moment.

De boekenbons zijn beperkt geldig.

4.3 WETENSCHAPPELIJK

WAARDERING

Alle boeken worden opgenomen in de voorraad. De voorraad boeken met depotregeling worden niet opgenomen in de voorraad. De boeken worden gewaardeerd aan de verkoopprijs verminderd met de marge.

De indirecte kosten worden niet geboekt als voorraad.

LEVENSZYCLUS

De voorraad boeken wordt niet opgedeeld in verschillende categorieën.

De levenscyclus kan beïnvloed worden door het aantal jaren dat een uitgave gebruikt wordt.

De levenscyclus gaat van 1 jaar tot 5 jaar.

AFWAARDERING

Er wordt geen onderscheid gemaakt in categorieën voor de afwaardering. Alle boeken worden in principe afgewaardeerd.

Boeken met recht van retour worden afgewaardeerd gezien ze deel uitmaken van de stock. In andere gevallen werden boeken in transit en boeken met recht van retour niet afgewaardeerd.

Niet-verkoopbare boeken worden volledig afgeschreven of niet meer opgenomen in de voorraad.

Jaarlijks worden afschrijvingen geboekt naar rata van:

Ouderdom	Afwaardering
Verschijningsjaar	0% - 50%
Verschijningsjaar +1	50% - 80%
Verschijningsjaar +2	75% - 100%
Verschijningsjaar +3	90% - 100%
Verschijningsjaar +4	100%

IT-INFRASTRUCTUUR

Afhankelijk van het IT-systeem wordt enkel de verkoopprijs ingegeven of wordt elke levering apart ingegeven. Het IT-systeem kan een geïndividualiseerde prijs per ISBN-nummer genereren. Deze functionaliteit wordt niet altijd gebruikt.

OMZET

Verkopen worden als omzet erkend als er gefactureerd is of de verkoop aan de kassa geregistreerd en ontvangen is.

In bepaalde gevallen wordt de voorraad uitgeboekt op het moment van terugsturen van de boeken, terwijl de creditnota pas verwerkt wordt in de boekhouding na ontvangst. In andere gevallen wordt de creditnota en het uitboeken van de voorraad in dezelfde boekhoudkundige periode verwerkt.

De klantenkorting wordt in mindering gebracht van de factuur. Per klant kan getraceerd worden welke korting deze heeft genoten.

BOEKENBONS

Er zijn twee soorten boekenbons, de geschenkbond (6% BTW) en de boekenbond die door de boekhandel wordt uitgedeeld aan de klant (6% BTW). Pas bij omruiling van de boekenbond wordt de verkoop als omzet geregistreerd. De verschuldigde BTW wordt dusdanig opgenomen in de BTW-aangifte op het moment van omruiling van de boekenbond (niet bij verkoop van de boekenbond). De boekenbond bevat niet altijd een vervaldag.

4.4 STRIPS

WAARDERING

De boeken worden gewaardeerd per reeks, per auteur of per titel.

Bestellingen op vraag van de klant en tweedehandsstrips worden niet altijd opgenomen in de voorraad. Gratis tijdschriften en promotiemateriaal worden niet opgenomen in de voorraad.

De indirecte kosten worden niet geboekt als voorraad.

AFWAARDERING

Er wordt geen onderscheid gemaakt in categorieën voor de afwaardering. De boeken worden afgewaardeerd volgens een specifieke lijst. Kwalitatieve boeken met weinig verkoop worden doorgaans niet afgewaardeerd.

Boeken met recht van retour worden niet afgewaardeerd.

IT-INFRASTRUCTUUR

Afhankelijk van het IT-systeem wordt de aankoopprijs ingegeven per reeks, per auteur of per titel. Het IT-systeem laat niet toe een geïndividualiseerde prijs per ISBN-nummer genereren.

OMZET

Alle verkopen worden als omzet erkend, hetzij soms pas bij betaling.

In bepaalde gevallen wordt de voorraad uitgeboekt op het moment van terugsturen van de boeken, terwijl de creditnota pas verwerkt wordt in de boekhouding na ontvangst. In andere gevallen wordt de creditnota en het uitboeken van de voorraad in dezelfde boekhoudkundige periode verwerkt.

De klantenkorting wordt verwerkt in het dagtotaal van de verkopen of apart ingeschreven in het ontvangstenboek.

BOEKENBONS

Er zijn twee soorten boekenbons, de geschenkbon (6% BTW) en de bons van tijdelijke acties. De verkoop wordt als omzet geregistreerd bij verkoop van de boekenbons of bij omruiling door de klant. De verschuldigde BTW wordt opgenomen in de BTW-aangifte respectievelijk op het moment van verkoop of omruiling van de boekenbon. De boekenbon bevat altijd een vervaldag.

4.5 REISBOEKEN

WAARDERING

Alle boeken worden opgenomen in de voorraad. De voorraad boeken met depotregeling worden niet opgenomen in de voorraad. De boeken worden gewaardeerd aan de (laatste) aankoopprijs.

De indirecte kosten worden niet geboekt als voorraad.

LEVENSZYCLUS

De voorraad boeken wordt niet steeds opgedeeld in verschillende categorieën.

De levenscyclus kan beïnvloed worden door de frequentie van nieuwe drukken of jaarlijkse uitgaven.

De levenscyclus gaat van één jaar tot drie jaar.

AFWAARDERING

Er wordt niet steeds een onderscheid gemaakt in categorieën voor de afwaardering. Niet alle boeken worden afgewaardeerd.

Boeken met recht van retour worden afgewaardeerd gezien ze deel uitmaken van de stock. In andere gevallen werden deze boeken niet afgewaardeerd.

Niet-verkoopbare boeken worden volledig afgeschreven of niet meer opgenomen in de voorraad.

Jaarlijks worden afschrijvingen geboekt naar rata van:

Ouderdom	Afwaardering
Verschijningsjaar	0% - 40%
Verschijningsjaar +1	0% - 70%
Verschijningsjaar +2	0% - 100%

IT-INFRASTRUCTUUR

Afhankelijk van het IT-systeem wordt de aankoopprijs per ISBN-nummer of per levering ingegeven.

Het IT-systeem kan niet steeds een geïndividualiseerde prijs per ISBN nummer genereren.

OMZET

Verkopen worden als omzet erkend als er gefactureerd is of de verkoop aan de kassa geregistreerd en ontvangen is.

In bepaalde gevallen wordt de voorraad uitgeboekt op het moment van terugsturen van de boeken, terwijl de creditnota pas verwerkt wordt in de boekhouding na ontvangst. In andere gevallen wordt de creditnota en het uitboeken van de voorraad in dezelfde boekhoudkundige periode verwerkt.

De klantenkorting wordt in mindering gebracht van de factuur of de kassabon.

BOEKENBONS

Afhankelijk van de boekhandels wordt er gewerkt met de eigen geschenkbond (6% BTW) en de Book Pass, d.i. de boekencheque van Sodexo (6% BTW). Pas bij omruiling van de boekenbond wordt de verkoop als omzet geregistreerd. De verschuldigde BTW wordt dusdanig opgenomen in de BTW-aangifte op het moment van omruiling van de boekenbond (niet bij verkoop van de boekenbond). De boekenbond bevat niet altijd een vervaldag.

4.6 OVERZICHT

Dit hoofdstuk heeft tot doel een leidraad te vormen om de leesbaarheid en bruikbaarheid van dit document te bevorderen aan de hand van een overzichtelijke, schematische voorstelling van de ontvangen reacties.

WAARDERING

Onderstaande tabel toont een samenvatting van de waarderingsmethodes bij de geselecteerde boekhandels.

Hoofdstuk	Categorie	Handelsgoederen
4.1	Algemeen	Netto-aankoopprijs, laatste aankoopprijs, laatste verkoopprijs verminderd met de verkoopmarge
4.2	Kinder & Jeugd	Netto-aankoopprijs op basis van gemiddelde marge of verkoopprijs verminderd met de verkoopmarge
4.3	Wetenschappelijk	Verkoopprijs verminderd met de verkoopmarge
4.4	Strips	Waardering per reeks, per auteur of per titel
4.5	Reis	(Laatste) aankoopprijs

Handelsgoederen dienen te worden gewaardeerd aan aanschaffingsprijs berekend volgens de te vermelden methode (gewogen gemiddelde, FIFO, LIFO, individualisering) of tegen de lagere marktwaarde. Wij wensen graag te verwijzen naar het CBN-advies 132-7² dat de boeking en de waardering van voorraden bespreekt.

De handelsgoederen werden evenwel in bepaalde gevallen gewaardeerd tegen verkoopprijs verminderd met de verkoopmarge. In het CBN-advies 126-7³ worden de voorwaarden om deze methode toe te passen uiteengezet. Veelal wordt voor de verkoopmarge een algemene korting toegepast, ondanks schommelingen in kortingen (boekhandelskorting, mandaatkorting, korting op nabestellingen,...). In het kader van het getrouw beeld van de jaarrekening en het voeren van een passende boekhouding voor de aard en de omvang van de onderneming dient een systematiek te worden bepaald om de toepassing van deze algemene korting te rechtvaardigen.

² CBN advies 132-7 – Boeking en waardering van voorraden Dit advies werd uitgevaardigd door de Commissie voor Boekhoudkundige Normen en is consulteerbaar via de website www.cnc-cbn.be

³ CBN advies 126-7 – Waardering van de aanschaffingsprijs van de voorraden op grond van de verkoopprijs

Artikel 69 § 1 van het Koninklijk Besluit van 30 januari 2001 ter uitvoering van het Wetboek van Vennootschappen stelt dat o.a. de handelsgoederen gewaardeerd worden tegen aanschaffingswaarde of tegen de marktprijs op balansdatum als die lager is. Het verschil tussen de aanschaffingswaarde en de lagere marktprijs wordt in resultaat genomen via de rekening 609 "Voorraadwijzigingen".

Ten aanzien van de voorraden worden aanvullende waardeverminderingen geboekt om hun boekwaarde te doen dalen onder hun realisatie- of marktwaarde op balansdatum, "om rekening te houden hetzij met de evolutie van hun realisatie- of marktwaarde, hetzij met de risico's inherent aan de aard van de betrokken producten of van de gevoerde activiteit" (art. 70, tweede lid KB W.Venn.) Voor die waardeverminderingen gelden de algemene beginselen van het koninklijk besluit: afzonderlijke waardering, continuïteit van de methodes, voorzichtigheid, oprechtheid en goede trouw, en boeking los van het resultaat. De vorming van waardeverminderingen op voorraden wordt geboekt via de rekening 631 "Waardeverminderingen op voorraden".

LEVENSZYCLUS

Onderstaande tabel toont de diversiteit in de levenscyclus van de verschillende categorieën.

Hoofdstuk	Categorie	Levensduur
4.1	Algemeen	1 jaar tot 5 jaar
4.2	Kinder & Jeugd	Snellopers 1/2 jaar, gemiddeld 2 jaar, bepaalde klassiekers meerdere jaren
4.3	Wetenschappelijk	1 jaar tot 5 jaar
4.4	Strips	-
4.5	Reis	1 jaar tot 3 jaar

Wij hebben grote verschillen bemerkt bij het inschatten van de levensduur van de boeken. De levensduur wordt voornamelijk gebaseerd op de perceptie van de boekhandelaar. Het is evenwel duidelijk dat de levensduur ook een directe samenhang heeft met de categorie waartoe de boeken behoren. Uit conversaties met verschillende boekhandels en op basis van richtlijnen gehanteerd door Nederlandse sectorgenoten concluderen wij dat in de meeste gevallen een levensduur van 2 à 3 jaar het meest representatief lijkt.

AFWAARDERING

In functie van de levenscyclus van de boeken werd door de boekhandels een afwaarderingschema opgesteld. Deze schema's zijn afhankelijk van de boekhandelaar conservatief of juist niet.

Hoofdstuk	Categorie	Verschijningsjaar	Verschijningsjaar	Verschijningsjaar	Verschijningsjaar	Verschijningsjaar
			+1	+2	+3	+4
4.1	Algemeen	0% - 40%	10% - 100%	20% - 100%	30% - 100%	30% - 100%
4.2	Kinder & Jeugd	33% - 50%	66% - 100%	100%		
4.3	Wetenschappelijk	0% - 50%	50% - 80%	75% - 100%	90% - 100%	100%
4.4	Strips					
4.5	Reis	0% - 40%	0% - 70%	0% - 100%	0% - 100%	0% - 100%

Ons inziens lijkt een afwaarderingschema op 2 à 3 jaar meer representatief. Dit schema houdt rekening met het feit dat de hoofdmoot van de verkoop plaatsvindt in de eerste jaren dat een boek in de boekhandel ligt.

In Nederland werden door Boek & Bedrijf, de adviesdienst voor de boekhandel, normpercentages voor voorraadafwaardering opgesteld. Deze normpercentages⁴ bevatten evenwel een afschrijvingspercentage in functie van de verkoopwaarde. Ervan uitgaand dat een gemiddelde verkoopmarge van 40% gehanteerd kan worden in België hebben we onderstaand het Nederlandse schema omgezet naar afschrijvingspercentages in functie van de aankoopwaarde.

Hoofdstuk	Categorie	Verschijningsjaar	Verschijningsjaar	Verschijningsjaar	Verschijningsjaar
			+1	+2	+3
4.1	Algemeen	15%	30%	90%	
4.2	Kinder & Jeugd		90%		
4.3	Wetenschappelijk	25%	40%	90%	
	Ramsj	60%	90%		

De weerhouden afschrijvingspercentages weerspiegelen de algemene levenscyclus van het boek in de boekhandel, met name een levensduur van 2 à 3 jaar, naargelang de categorie. Bovenstaand schema lijkt ons dan ook meer representatief dan het schema dat opgesteld werd op basis van steekproeven bij de verschillende boekhandels.

De boeken met recht van retour, waarbij de termijn van het recht van retour overschreden is, dienen afgewaardeerd te worden conform het afwaarderingschema van de boekhandel.

⁴ <http://www.boek-en-bedrijf.nl/rendementsverbetering/onderzoek/voorraadafwaardering>

IT-INFRASTRUCTUUR

Uit de ontvangen reacties blijkt dat de boeken dikwijls per ISBN-nummer worden geregistreerd zonder rekening te houden met de effectief toegekende kortingen. De gebruikelijke boekhandelskorting wordt meestal weerhouden.

Hoofdstuk	Categorie	Geïndividualiseerde ingave van prijs	Functionaliteit van geïndividualiseerde ingave voorzien
4.1	Algemeen	Per levering of per ISBN-nummer ^(*)	Soms voorzien, wordt niet steeds gebruikt
4.2	Kinder & Jeugd	Per ISBN-nummer ^(*)	Wordt niet gebruikt
4.3	Wetenschappelijk	Per levering of per ISBN-nummer ^(*)	Soms voorzien, wordt niet steeds gebruikt
4.4	Strips	Per reeks, per auteur of per titel	Wordt niet gebruikt
4.5	Reis	Per levering of per ISBN-nummer ^(*)	Soms voorzien, wordt niet steeds gebruikt

^(*) Onafhankelijk van het percentage toegekende korting bij de levering (boekhandelskorting, mandaat korting, korting m.b.t. nabestellingen,...)

OMZET

Uit de ontvangen reacties blijkt dat omzet meestal wordt erkend op het moment van facturatie of bij registratie aan de kassa. In uitzonderlijke gevallen wordt de omzet pas erkend bij betaling.

Hoofdstuk	Categorie	Omzeterkenning	Retours (aankopen handelsgoederen)
4.1	Algemeen	Bij registratie aan kassa of facturatie	Creditnota wordt niet steeds geprovisioneerd
4.2	Kinder & Jeugd	Bij registratie aan kassa of facturatie	
4.3	Wetenschappelijk	Bij registratie aan kassa of facturatie	Creditnota wordt niet steeds geprovisioneerd
4.4	Strips	Bij registratie aan kassa of betaling	Creditnota wordt niet steeds geprovisioneerd
4.5	Reis	Bij registratie aan kassa of facturatie	Creditnota wordt niet steeds geprovisioneerd

Het koninklijk besluit van 12 september 1983 tot bepaling van de minimumindeling van een algemeen rekeningstelsel voorziet in een aparte omzetrekening 708 "toegekende kortingen". Kortingen, zoals toegestaan op de factuur, eindejaarskortingen, e.d. komen in mindering op omzet, doch echter op bovengenoemde aparte omzetlijn (in min). Kortingen toegestaan voor contante betaling met duidelijk financieel karakter, worden als financiële kosten verantwoord.

We willen de aandacht vestigen op het feit dat ontvangst van handelsgoederen en boeking van aankopen handelsgoederen in jaar X en creditering in jaar X+1 ingevolge retour die plaatsvond in jaar X, aanleiding geeft tot het onterecht toewijzen van een kost aan jaar X. Deze impact kan gekwantificeerd worden met het oog op een boekhoudkundige correctie in het kader van de jaarafsluiting, met name een provisie voor te ontvangen creditnota's.

BOEKENBONS

Uit de ontvangen reacties blijkt dat de meeste boekhandels gebruik maken van de eigen geschenkbon en de Book Pass (d.i. de boekencheque uitgegeven door Sodexo).

Hoofdstuk	Categorie	Soorten boekenbons	Omzeterkenning
4.1	Algemeen	Eigen geschenkbon en Book Pass	Bij verkoop boekenbon of bij omruiling boekenbon
4.2	Kinder & Jeugd	Eigen geschenkbon en Book Pass	Bij verkoop van de eigen boekenbon of bij betaling door Sodexo na omruiling van de Book Pass
4.3	Wetenschappelijk	Eigen geschenkbon en bon die uitgedeeld wordt door boekhandel zelf	Bij omruiling boekenbon
4.4	Strips	Eigen geschenkbon en bons tijdelijke acties	Bij verkoop boekenbon of bij omruiling boekenbon
4.5	Reis	Eigen geschenkbon en Book Pass	Bij omruiling boekenbon

Wij hebben echter opgemerkt dat er geen consistente toepassing is in het kader van omzeterkenning. Wij wensen graag te benadrukken dat de boekhandels de opbrengsten pas mogen boeken op het moment dat zij de boeken leveren aan de begunstigde van de boekenbon. De verkoop van een boekenbon heeft dus slechts een impact op het resultaat op het moment dat de bon wordt ingeruild. Volgens het CBN-advies 148-1⁵ dient bij de verkoop van een boekenbon gebruik gemaakt te worden van een overlopende rekening die zal worden tegengeboekt op het moment dat de begunstigde zijn boekenbon verzilvert. De rekening 46 "Ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen" mag hiervoor niet aangewend worden, gezien deze rekening voorschotten bevat. Bij de aankoop van een boekenbon daarentegen wordt de prijs integraal en definitief verrekend en heeft de koper al zijn verplichtingen vervuld.

⁵ CBN advies 148-1 - Overeenkomsten waarin gespreide of opeenvolgende prestaties worden voorzien

De BTW-administratie beschouwt de verkoop van de boekenbon eveneens niet als het realiseren van omzet. Artikel 44 van het BTW-wetboek bepaalt dat dergelijke verkoop een overdracht is van een onlichamelijk goed die vrijgesteld is van BTW. Eveneens is het in bepaalde gevallen moeilijk om te bepalen welk BTW-percentages van toepassing is gezien het nog niet duidelijk is voor welke goederen (boeken vs. multimedia) de boekenbon zal geruild worden.

Indien er voor meer waarde gekocht wordt door de begunstigde van de boekenbon, dan dient de opleg wel onmiddellijk geregistreerd te worden als omzet en verschuldigde BTW.

Indien na afloop van de geldigheidsduur de boekenbon niet werd ingewisseld, dan kan dit bedrag in resultaat genomen worden. In dit geval zijn er geen goederen verkocht en is er dus ook geen BTW verschuldigd. We wensen wel te benadrukken dat de geldigheidsduur van de boekenbon een redelijke termijn dient te bevatten.

5 CONCLUSIE

De waarderingsregels dienen de realiteit te weerspiegelen, teneinde een jaarrekening te kunnen opstellen die een getrouw beeld geeft van het vermogen, de financiële toestand en de resultaten. Het bestuursorgaan van de vennootschap is verantwoordelijk voor het opstellen van de waarderingsregels.

Waarderingsregels zijn bij voorkeur onderbouwd door statistieken, verkoopcijfers,... De Controledienst der Belastingen kan immers waardeverminderingen op voorraden verwerpen wegens het ontbreken van voldoende bewijskrachtig materiaal. Naast het belang van onderbouw, dient benadrukt te worden dat een consistente toepassing van de waarderingsregels de vergelijkbaarheid van de financiële gegevens over de jaren heen ten goede komt.

Wij willen tenslotte de aandacht vestigen op het feit dat onze opdracht er niet in bestaat een uitspraak te doen betreffende de rechtmatigheid en billijkheid van bovenstaande waarderingsregels.